

1. Розвадовська І. О. Роль місцевого самоврядування у забезпеченні життєстійкості територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2215> (дата звернення: 01.12.2025).

2. Методичні рекомендації щодо розроблення інвестиційних профілів територіальних громад / Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». Київ, 2024. 45 с.

УДК: 351.746.2

**ЗРОСТАННЯ РОЛІ БЕЗПЕКОВИХ ПРИОРИТЕТІВ У ФОРМУВАННІ
ПОЛІТИК МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
THE INCREASING ROLE OF SECURITY PRIORITIES IN FORMING
LOCAL GOVERNMENT POLICIES**

Курепін Валерій Миколайович,
завідувач сектору з питань надзвичайних ситуацій
та цивільного захисту населення,
Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення
Миколаївської міської ради,
Миколаїв, Україна,
Kurepin Valeriy
head of the Emergency Situations and Civil Protection Sector
Department of Emergencies and Civil Protection of the
Population of Mykolaiv City Council,
Mykolaiv, Ukraine
kypins@ukr.net

Зміна безпекової динаміки територіальних громад під час військового стану в Україні суттєво змінили традиційних підходів до забезпечення безпеки в умовах інтенсивних бойових дій, масштабного переміщення населення та руйнування об'єктів критичної інфраструктури. Сформовані обставини продемонстрували наявність глибинних системних дисфункцій, подолання яких потребує комплексних управлінських рішень та переосмислення наявних безпекових практик.

Позитивною динамікою в умовах повномасштабної війни стало помітне розширення кадрового потенціалу у сфері місцевої безпеки завдяки інтеграції ветеранів та представників внутрішньо переміщених осіб. Особливу цінність становить залучення фахівців із практичним досвідом

участі в бойових діях та реагуванні на надзвичайні ситуації. Присутність таких кадрів у громаді істотно підвищує ефективність планування та реалізації безпекових заходів [2, с. 438].

Важливою тенденцією є також формування постійно діючих команд безпеки, діяльність яких ґрунтується на поєднанні компетенцій військових, рятувальників та цивільних експертів, що сприяє комплексності та оперативності прийняття рішень. Спостерігається активний розвиток програм перекваліфікації та додаткової професійної підготовки для фахівців безпекового сектору [4, с. 453], що забезпечує підвищення рівня їхньої компетентності та адаптацію до нових викликів.

Водночас критичного значення набуває спроможність територіальних громад створювати належні умови праці, мотиваційні механізми та можливості професійного зростання для залучених спеціалістів.

Сукупність окреслених тенденцій формує підґрунтя для подальшої трансформації системи місцевої безпеки та зміцнення стійкості громад в умовах воєнних загроз. Разом з тим зберігається ряд викликів, пов'язаних з ефективною організацією та розвитком безпекової середовища на місцевому рівні [3, с. 317], що потребує системного та стратегічного підходу.

Аналіз свідчить про поглиблену увагу територіальних громад до розвитку спеціалізованих напрямів безпеки, насамперед у сфері протимінної діяльності. Помітним є також посилений акцент на створення та модернізацію інфраструктури безпеки, передусім укриттів та систем оповіщення, тоді як питання надання першої медичної допомоги та інші «м'які» компоненти безпеки залишаються менш пріоритетними.

Експерти констатують суттєве удосконалення координації між службами, відповідальними за реагування на надзвичайні ситуації, що сприяє підвищенню оперативності та ефективності їхньої діяльності. Одночасно спостерігається інтенсивне розвиток волонтерських ініціатив, спрямованих на поширення знань щодо безпечної поведінки серед населення. Вирішальним фактором подальшого успіху визначається здатність громад

утримувати наявні досягнення та забезпечувати стійкий розвиток сформованих напрямів безпекової роботи.

У територіальних громадах фіксується зростання потреб у кваліфікованій експертизі у сфері безпеки [1, с. 270]. Динаміка збільшення кількості звернень до профільних експертних інституцій щороку свідчить про якісний перегляд підходів до планування та реалізації безпекових заходів на місцевому рівні. Особливо виразним є посилений інтерес до вивчення міжнародних практик забезпечення безпеки громад у контексті збройних конфліктів, що відображає прагнення до інтеграції глобальних стандартів у локальній політиці.

Отже, територіальні громади активно розширюють співпрацю з зовнішніми фахівцями, залучаючи їх до розроблення, експертизи та моніторингу власних безпекових програм з метою підвищення їх ефективності та відповідності сучасним викликам.

Список використаних джерел

1. Іваненко В. С. Екологія та війна, погляд через минуле у майбутнє, глобальні виклики, загрози // *Ekologia i racjonalne zarządzanie przyrodą: edukacja, nauka i praktyka* [Zasób elektroniczny]: materiały z międzynarodowej konferencji naukowo-praktycznej (Łomża – Żytomierz, 15.11.2023 r.). Łomża : MANS w Łomży, 2023. С. 265-275. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16200>.

2. Курепін В. М., Курепін Д. В., Іваненко В. С. Цивільний захист: навчальний посібник для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти. Миколаїв : МНАУ, 2025. 491 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/20130>.

3. Сухорукова А. Л. Впровадження інформаційних технологій в регіонах: проблеми та перспективи // *Сучасні тенденції розвитку економіки, фінансів та управління: нові можливості, проблеми, перспективи* : Всеукраїнська наук.-практ. конф. з міжнародною участю (Київ, 10 листопада

2021 р.). Київ : Київський університет імені Б. Грінченка. 2021. С. 316-319.
<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/15423>.

4. Сухорукова А., Житняковська А. Трансформація управлінських та економічних систем в умовах емерджентної економіки: проблеми, імперативи та вектори розвитку. Проблематика і перспективи сталого розвитку України в аспекті синергії інтеграції економіки, бізнесу та HR-інжинірингу : матеріали III всеукраїнської наукової конференції студентів та молоді (м. Хмельницький, 15 травня 2025 р.). Хмельницький : ХНУ 2025. С. 452-454. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/22288>

УДК 351.84:338.48-44:314.15

РОЛЬ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У РОЗВИТКУ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

THE ROLE OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS IN THE DEVELOPMENT AND TRANSFORMATION OF THE HOSPITALITY SECTOR OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Мандрик Ліна Петрівна, заступник директора з навчальної роботи ВСП
 «Технологіко-економічний коледж Миколаївського національного аграрного
 університету»

Кошміла Катерина Віталіївна, здобувачка передфахової вищої освіти ВСП
 «Технологіко-економічний коледж Миколаївського національного аграрного
 університету»

Масова міграція населення, спричинена воєнними діями, призвела до суттєвого перерозподілу людського капіталу в Україні. Сфера гостинності виявилася однією з найбільш динамічних платформ для інтеграції внутрішньо переміщених осіб (ВПО), оскільки вона здатна швидко абсорбувати робочу силу та адаптувати бізнес-моделі під мінливі потреби громади. ВПО сьогодні виступають не лише як джерело трудових ресурсів, а як активні суб'єкти інноваційних змін, що приносять у приймаючі громади нові стандарти сервісу, технологічні рішення та підприємницьку культуру.

Професійна інтеграція ВПО у сферу гостинності має багатогранний характер. По-перше, відбувається «професійна дифузія»: фахівці з великих